

Poul Nyrup Rasmussen, forsætisráðh.

Oljan er føroysk

Jan Muller

Danski forsætisráðharrin Poul Nyrup Rasmussen tekur nú blaðið frá muninum, tá talan er um tær mongu gitingarnar og loyniligu notatini um føroysku undirgrundina og rættin til mögulegar komandi oljuinntøkur.

Tað er Edmund Joensen, lögmaður, sum - eftir at eitt notat var vordið almannakunngjørt um danskar ætlanir at kanna sær part av mögulegum oljuinntøkum - hevur heitt á forsætisráðharran, um at fáa hann at greiða frá hesum og øðrum viðurskiftum í sambandi við undirgrundina.

Lögmaður segði við Degi og Viku í farnu viku, at nú skuldi alt í sambandi við undirgrundina koma fram í ljósið, og ætlaði, hann sær umframt at seta forsætisráðharranum nakrar spurningar at taka støðu til, um ein kanning av øllum málum skal setast í verk.

Eg haldi tað er betur nú at taka tarvin við hørinum og gera eina endaliga frageiðing um hesi tingini, soleiðis at øll skjøl eru við og søgan er væl og virðiliga lýst. Alt eftir hvat danski forsætisráðharrin svarar fer lögmaður at avgera, um ein verulig kanning skal setast í verk.

Avsannar

Poul Nyrup Rasmussen avsannar nú, at Danmark hevur í kvittanum at kanna

sær part av mögulegum oljuríkidemi í føroysku undirgrundini.

Hetta staðfesti forsætisráðharrin á einum stjórnarfundinum týsdagin.

-Er olja, er hon føroysk ogn. Danska stjórnin ætlar ikki at taka stig til nýggjar samráðingar um avtaluna frá 1992. Vit standa við tað, sum vit tá bundu okkum til segði Poul Nyrup Rasmussen.

Poul Nyrup Rasmussen var í vikuskiftinum í sambandi við lögmann, sum heitti á hann at úttala seg um umrøddu viðurskifti.

Formaðurin í danska vinstraflakkinum hevur annars mælt Poul Nyrup Rasmussen til at fara til Føroya fyrri at fáa høtt um tey vánaligu viðurskiftini, sum eru íkomn millum hesar báðar partarnar av ríkisfelagsskapinum. Eisini fyrri at beina burtur mögulega illstøða millum londini av spurninginum um býti av mögulegum oljuríkidemi.

Poul Nyrup Rasmussen visti annars á stjórnarfundinum á, at hann fær ikki stundir at vitja í Føroyum í summar. Ætlanin var at hann skuldi vitja her í 95, men tá illstøða kom í millum føroyingar og danir um bankakanningina gjørdi hann av ikki at fara til Føroya.

Stílbrot í Tinganesi

Føroya Landsstýri brýtur friðingarreglur, tað sjálvt hevur gjørt. Í Tinganesi skifta tey vøkru hurðarnar við sprossarúttum út við illa hóskandi typuhúshurðar við termorúttum, ið eingin annar í gomlu Havnini sleppur at seta í hús síni

Mynd Jens Kristian

Vit kunnu ikki heimleidis pástanda, at «typuhúshurðin» hóskar til umhvørvið í Tinganesi - modernaðar huerðar, torvhald, nævar og termorútar er ikki júst tað, sum friðingarmyndugleikin leggur upp til...

EIRIKUR LINDENSKOV

Úti í Tinganesi hava tey fingið eina nýggja hurð. Ikki tí, hetta er kanska eingi stórtíðindi í sjálvum sær, tí ein hurð er ein hurð.

Men soleiðis er tað kortini ikki úti í Tinganesi og úti á Reyni í Havn. Í hesum byggioki er ein serlig byggingssamtykt, sum áleggur teimum, ið eiga hús har, at varðveita gamla byggháttin.

Uppaftur onnur hús er friðað sum fornminni. Tá er tað landsstýrið, sum friðar, og Føroya Fornminnisavni, ið ger av, um broytingar kunnu gerast - innan sum innan. Ein slík friðing er so bindandi, at tú ikki kanst skifta út eitt gerikt ella avsýra eina hurð útán loyvi frá fornminnismyndugleikunum.

Ein av friðaðu øgnumum í hesum býarparti er matr. nr. 1. Anari av hesi ogn er Føroya Landsstýri - og bygningarnir á hesum matr. nr. hysa umsitingini hjá landsstýrinum.

Í 1950 brendu Sjó- og

Vektarhúðin í grund, tí ein maður hevði sett eld á.

Miðskeiðis í áttatiárunum fór landsstýrið undir at endurbyggja hesar bygningar - at hysa landsumsitingini. Tá varð stórir dentur lagdur á at fáa bygningarnar í ein so upprunaligan stíl, sum til

bar. Samstundis var stórir partur av Tinganesi restaureraður, el- og hitaveitingarnar vórðu miðsavnaðar og lagdar undir jørð, so í dag eru eingir el-pelur og træðir ella líknandi at siggja, ið skemma hugnaliga umhvørvið har úti.

Mynd Kalmar

Sjó- og Vektarhúðin vóru ein sonn perla - eitt gott dømi um, hvussu væl tað ber til við gøgnumfórdum stíli. Lesarin kann sjálvur meta um, hvør hurð er vakrari...

Sjó- og Vektarhúðin eru ein sonn fragd at siggja - ein sonn perla og eitt gott dømi um, hvussu væl ber til at gøgnumfóra ein ávisan stíl. Sera væl hóska hesir søguligu bygningar saman við steinsetta túninum og hinum hugnaliga húsunum í Tinganesi.

Men nú hava tey skift høvuðsdyrnar út. Gomlu dyrnar - hvítar hurðar við sprossarúttum - eru skiftar út við eina «typu-hús-hurð» við termorúttum, ið ikki finnur sín líka í gomlu Havnini. Tann, ið dittaði sær at seta slíka hurð í hús síni í gomlu Havnini hevði verið til há og spott - eisini av myndugleikunum, ið ikki loyva fólk, at seta slíkar hurðar í hús síni.

Ikki nóg mikið við tí. Í sethúsinum har Fiskivinnudeildin heldur til (sum eisini eru friðað) hava tey eisini sett slíka typuhúshurð í.

Ur landsstýrinum siga tey, at gamla hurðin var sum ein innhurð, so veik og so lott at bróta. Tí valdu tey at skifta hana út...

Tað er umsitingin sjálv, ið hevur gjørt hetta av - og ikki arkitektafelagið, ið upprunaliga teknaði og stóð fyri arbeiðinum at endurbyggja Sjó- og Vektarhúðina.

Landsstýrið friðaði ognarnar í Tinganesi í 1951. Framman undan vóru ætlanir um at bróta niður Stökkastovuna, sethúsin har Fiskivinnudeildin heldur til og gamla bryggjaríð, sum liggur omanfyri. Tá skuldi byggjast stórir umsitingarbygningar í trimum hæddur. Hetta var tibetur av ongum, og ognin varð friðað.

Spurningurin er so, um tað er nýggjur politikkur, landsstýrið stingur út í kortið. Hvat tað næsta verður, kunnu vit bert biða eftir við spenningi.

Men hvussu skulu fólk skilja friðingarkrøvini, tá landsstýrið ikki sjálv heldur tey...?